

Man bemærker underskriften: Skærtorsdag faldt i 1832 den 17. april. Det var den 11. april, Hertz ophævede sin anonymitet. Digtet er således hans første under eget navn udsendte arbejde. Dateringen Skærtorsdag behøver ellers næppe nogen kommentar.

Digtet blev optrykt i Hertz' »Foraarets Nytaarsgave for 1833« og senere mange gange i lyriske antologier. Før sidste verdenskrig kunne man finde det i folkeskolens læsebøger. Lidt uretfærdigt synes det nu helt glemte.

C. J. Ballhausen

Til Holger Drachmann's »Natten. En Radering«

I Holger Drachmanns digt »Natten. En Radering« i »Gamle Guder og nye« (1881) står der i sidste strofe:

En Hymne! Ved en snehvid Barm jeg laa,
Og Natten slog sit Forværk blødt ud over
Min Nakke, medens Lyd af fjerne Vover,
Hendøde under Taktslag, sagte, smaa.¹

»Ordbog over det danske sprog« citerer under *Foderværk* V (1923), 80 billedl. Drachmann: »Ved en snehvid Barm jeg laa, / og Natten slog sit Forværk blødt ud over / min Nakke« med henvisning til »Gamle Guder og nye« (1881) p. 97. Det er det eneste citat på dette ord i et billede.

En genlæsning af Henrik Ibsens digte førte mig hen til »Lysredd«.² Det var næsten af chokartet virkning at møde ordet *forværk* i sidste strofe:

Men fattes meg nattens forverk,
jeg vet ei mitt arme råd; –
ja, øver jeg engang et storverk,
så blir det en mørkets dåd.

Det kan diskuteres om det er ordet *forværk* der har fremkaldt *storværk* eller omvendt. Det er vist umuligt at afgøre. Der kan ikke være mindste tvivl om, at Drachmanns ejendommelige – ja enestående – udtryk må betragtes som et direkte lån fra Henrik Ibsen – der var en fremragende lyriker og en vældig rimtekniker. Det er helt usandsynligt at to digtere uafhængigt af hinanden har forbundet *nat* med *forværk*.

Jeg minder om at Drachmanns digt »Farlige Drømme« i »Ranker og Roser« (1879) har en af sine forudsætninger i Henrik Ibsens kendte og berømte digt »Borte«.³

1. Se f.eks. Holger Drachmann »Poetiske Skrifter« III (1927) p.146.

2. Se Henrik Ibsen »Digte« (1871) p.22 og f.eks. »Dikt« (i Gyldendals små gavebøger 1974 p.21). Henrik Ibsens digt blev trykt første gang med titlen

»Lysredd« i 1863. Jeg henviser til hundredårs-udgaven af Ibsens »Samlede verker«. XIV. Dikt (1937) p. 335. I »Norsk riksmålsordbok« ved Trygve Knudsen og Alf Sommerfelt I (1937) anføres *forverk* ikke under II, *for*.

3. Se Hans Brix's gennemgang af digtet i »Fagre Ord. Smaa Kommentarer til berømte danske Digte« (1908) p. 191 ff. Brix skriver at det er umuligt at nægte slægtskabet med Henrik Ibsens »Borte« (der citeres i sin helhed) p. 195. Det må man give ham fuldstændig ret i.

Harry Andersen

Til Thøger Larsens »Jens Højby«

I Thøger Larsens fortællende digt »Jens Højby« fra 1905 i »Dagene. Viser og Digte« (1905) findes denne strofe:

Sommernatmørket er blødt.
Følsomt fører det Rummet;
hvor han ensom, forstummet,
ligger og stirrer forknyt.¹

I de første udkast til digtet findes denne strofe ikke. Det kan vi læse om i Vagn Riisagers værdifulde gennemgang af kladde-fragmentet.²

Det originale udtryk om sommernatmørket: »Følsomt fører det Rummet«, med et diskret stavrim,³ ligger det meget nær at kæde sammen med Holger Drachmanns digt »Natten. En Radering« i »Gamle Guder og nye« (1881) med udtrykket: »Og Natten slog sit Forværk blødt ud over« (se mit bidrag p. 140 f.). Ligheden er slående. Det er ikke usandsynligt at Thøger Larsen har kendt Drachmanns digt – selv om vi ikke har vidnesbyrd om at han har læst »Gamle Guder og nye«.

Thøger Larsen har på en måde gentaget sig selv i det fortællende digt »En Moder« (i »Bakker og Bølger« 1912) i denne strofe:

Sommervinden strøg
sin Sorgløshed mod Muren.
Selv Kamrets bløde Mørke
var svangert som Naturen.

Det nærmeste jeg er kommet Thøger Larsens udtryk er fra J. P. Jacobsen: »det bløde Halvlys under Hvelvingerne«.⁴

Chr. N. Brodersen citerer fra Thøger Larsens »Vesterhavet« (i »Dagene«) disse vers:

De stiveste Stenskrig i Øret stak og rev,
som boret ud af Halsen paa Tolvhestes Trolde.

Han skriver i sin monografi I (1942): »Mens dette Billede virker lovlige overeksponert, viser følgende Linjer os Thøger Larsens sproglige Mesterskab i et Eksempel, hvor Udtrykket er behersket af skønt Maadehold: